

Slovenski dom

Štev. 258

V Ljubljani, ponedeljek 11. novembra 1940

Leto V

Strahoten potres v Romuniji

Vse prometne zveze pretrgane - Mesta v osrednji Romuniji na pol porušena - V Bukarešti ni nobena hiša cela
Delo v petrolejskih vrelcih ustavljeno

Bukarešta, 10. nov. Danes jutraj ob 3.39 je bil v Bukarešti in severni Romuniji tako hud potres, da podobnega do zdaj ne pomnijo. Poročilo potresomerskega urada v Bukarešti pravi, da je potres trajal tri minute. Kljub temni noči in deževju je prebivalstvo zbegano zapustilo domove in so bile vse ulice polne ljudi. Na številnih hišah so zazijale razpoke. S streh je padala na ulice sopeka, ki je zaustavila promet. V trenutku so bile ulice podobne velikim razvalinam. Na vseh hišah so popokale šipe na oknih; gledališča in kinematografi, ki so tudi dobili globoke razpoke, so bili hitro izpraznjeni. Velika nesreča se je pripetila sredi neke 10 nadstropne hiše, v kateri je eden največjih kinematografov v romunski prestolnici. Zgradba je popolnoma porušena. Ljudje, ki so stanovali v tej hiši, so zakopani pod razvalinami.

Hitro je bilo organizirano reševalno delo, pri katerem sodeluje vojska. Danes jutraj še ni bilo znano število mrtvih. Prestolniški časopisi objavljajo v svojih izrednih izdajah podrobnosti te nesreče in smatrajo, da je potres zahteval na stotine mrtvih in ranjenih. Telefonske zveze s tujino so pretrgane.

O potresu, ki je divjal nad romunsko prestolnico, še ni popolnih poročil. Sodiijo pa, da je število mrtvih v prestolnici vsaj 500. Razdejanih je mnogo hiš, še več pa poškodovanih. Med drugimi je močno poškodovano poslopje zunanega ministrstva, ki še ni bilo dograjeno. Zdi se, da v Bukarešti ni niti ene stavbe, ki bi ne bila vsaj malo poškodovana. Ulice so polne kamenja in opeke. Prebivalstvo je zajela velika zmeda.

Potres so čutili tudi v notranjosti Romunije, posebno močno pa še v Bakau in Foksianu. Omenjeni dve mesti sta napol porušeni. Sodeč po dosedanjih poročilih je snočnji potres povzročil ogromno škodo v Bukarešti in nekaterih drugih romunskih mestih.

Bukarešta, 10. nov. o. Nove podrobnosti o silovitem potresu, ki je zajel osrednjo Romunijo, pravijo, da so hudo prizadeta tudi romunska petrolejska področja v Ploestiju, čistilnice v Bukarešti in Djurdju ter drugod. Vse delo v večini petrolejskih naprav je ustavljeno, ker je potres porušil tudi glavne električne centrale, ki dajejo tok petrolejskim obratom. Koliko časa bo delo pri petrolejskih vrelcih stalo, ni mogoče reči.

Ves železniški promet v Romuniji je ustavljen, ker je potres poškodoval vse glavne proge. O usodi ducatov vlakov, ki so med potresom bili na progah, ni zaradi pretrganosti zvez nič znanega. V Bukarešti je ustavljen tudi ves tramvajski promet zaradi ruševin.

Večja mesta v potresnem ozemlju so napol porušena.

Zlasti je poškodovana nova zgradba zunanega ministrstva, ki je vsa razpokana od vrha do tal. Trpele so tudi zgradbe glavnega štaba romunske vojske, ameriškega poslanstva in številne druge javne zgradbe. Od veličastne stolne cerkve Papa Tatu je ostal samo poškodovani zvonik, medtem ko so zidovi cerkve sami popolnoma uničeni. Veliki hotel »Boulevard« se je zrušil kakor prevrnjena hiša. Njegova zgornja nadstropja so razpadla na nekoliko strani in se prevalila v sosedne ulice. Zgradba glavne pošte je tudi hudo poškodovana. Potres je bil tako silovit, da se je zrušil veliki bukareški nebotičnik z dvanaestimi nadstropji, ki je bil zgrajen iz močnega jekla in armiranega betona. Na ulicah je razbitih tudi mnogo avtomobilov, ki se nahajajo pod ruševinami. Pri tem se je ponesrečilo mnogo šoferjev. Stolp glavne sodnice se je porušil. Veliki dimnik strojne tovarne Paunice se je zrušil do temelja. Potres je hudo poškodoval tudi bukareška predmestja. Male delavske hišice so popolnoma izginile s površja. O škodi, ki jo je napravil potres na deželi, ni nič točnejših poročil, ker so pretrgane vse zveze. Toda piloti, ki so poleteli do nove madžarske meje, poročajo, da se vidi veliko število porušenihih in celih vasi.

Nastala je strahovita panika, ko se je pričelo podzemsko bobnenje. Nekaj časa se je zdelo, da hoče zemlja porušiti vse, kar je na njej zgrajenega. Na raznih krajih je zemlja počila in so nastale globoke in široke razpoke. Kjer so stale prej zgradbe, so sedaj same ruševine. Strašni so bili prizori, ki so se odigrali po razrušenih delih mesta. Po nekaterih ulicah segajo ruševine do prvih nadstropij. Te ulice še dolgo ne bodo sposobne za promet. Okoli ruševin se razlegajo obupni klici roditeljev in sorodnikov ponesrečenih. Spravljane ruševin z ulic je zelo otežkočeno zaradi teme. Vse bukareške bolnišnice so polne ranjencev in umirajočih. Doslej so izvele izpod ruševin veliko število mrtvih. Nemške čete, ki se nahajajo v Bukarešti, so pomagale ognjegašem pri reševanju delih.

Do zvečer se je posrečilo obnoviti železniški promet na progi Bukarešta—Constanza in Bukarešta—Giorgolija. Na vseh drugih progah je promet nemogoč.

Med žrtvami v Bukarešti je tudi več nemških in italijanskih častnikov. V največji bukareštanski jeklenici je pri potresu našlo smrt čez sto političnih kajencev.

Bivši predsednik angleške vlade Chamberlain - umrl

London, 10. nov. o. V soboto zvečer je na svojem posestvu v Odihanu na Škotskem umrl 71 letni bivši ministrski predsednik Neville Chamberlain, med najhujšo vojno, ki jo je doživela njegova domovina in katero si je ob znanih pogajanjih s Hitlerjem z vsemi silami prizadeval odvratiti od Anglije in Evrope. Vendar je bil on predsednik vlade, ki je morala to vojno napovedati, čeprav je bil prej apostol pomirjenja in je l. 1938. z zgodovinsko pogodbo v Münchnu, ko je bila razdeljena Češkoslovaška, prihranil svetu vojno za leto dni.

Stirinajšti dan vojne med Italijo in Grčijo:

Grški protinapadi pri Korči in Florini

Nov vrhovni poveljnik italijanske vojske v Albaniji

Nekje v Italiji, 10. nov. Stefani: 156. italijansko uradno poročilo pravi: V Epiru je sijalen napad ogledniške konjenice omogočil uničiti en so-

Ko je Chamberlain spoznal, da bo do vojne prišlo, je začel s političnimi in drugim sredstvi pripravljati Anglijo na njo. Na njegovo pobudo je Anglija prvič v zgodovini dala poročstva za meje malim državam v vzhodni Evropi. Prvič izza Cromwella je pod njegovo vladjo Anglija uvedla v mirnem času obvezno vojaško dolžnost ter zaradi nemškega vdora na Poljsko napovedala Nemčiji vojno.

Chamberlain je bil angleški ministrski predsednik od l. 1937. do 10. maja 1940., ko je nemška vojska napadla Holandijo in Belgijo. Čisto pa se je umaknil iz vlade zaradi slabega zdravja 3. oktobra.

vražni top ob reki Vuvoz, do kamor so ti ogledniški oddelki prišli. Zaplenjenega je bilo tudi nekaj drugega orožja.

Vrhovno poveljstvo nad četami v Albaniji je prevzel pomočnik šefa generalnega štaba general Soda. (Prejšnji poveljnik je bil odpoklican.)

Atene, 10. nov. o. Atenska agencija: Grško vrhovno poveljstvo poroča, da je sovražnik izvedel samo, krajevne napade na obmorskem bojišču,

Angleški uradni obračun o letalskih napadih na Nemčijo in Italijo

V Nemčiji je bilo bombardiranih 261 mest, v Italiji 17

London, 10. nov. o. Reuter uradno poroča, da so v 14 mesecih angleška letala bombardirala 261 mest v Nemčiji in 235 mest v zasedenem ozemlju ter 17 mest v Italiji. Berlin je bil napaden v tem času 26 krat, največkrat pa je bil obiskan Hamm, kjer je najvažnejše železniško križišče v Evropi. Napaden je bil 80 krat. Na vojaške objekte, na luke, ladjedelnice itd. je bilo 18 napadov v Nemčiji in 63 v zasedenem ozemlju. Petrolejske rafinerije so bile bombardirane na 37 mestih v Nemčiji in 22 na zasedenem ozemlju, oporišča za morskala letala in druga letališča na 84 mestih v Nemčiji in 115 v zasedenem ozemlju. Železniška križišča in železniška skladišča ter druge slične objekte na 87 mestih v Nemčiji in 15 v zasedenem ozemlju,

tovarne na 50 mestih v Nemčiji, kjer pride v glavnem v poštev mesto Hamburg, kjer so izvedli Angleži 53 napadov. Na Bremen je bilo izvršenih 42 napadov, na luke Boulogne, Calais, Flushing in Ostende, je bilo izvedenih 40 do 50 napadov. Skupno je bilo napadov na luke, dake in ladjedelnice 545 na petrolejske rafinerije in skladišča pa 277. Gelsenkirchen je doživel 30 napadov. Napadov na skladišča, železniške postaje itd. je bilo 475, na tovarne 218 in na letalska oporišča 641. Po teh številkah se lahko razvidi, kaj je morala Nemčija do današnjega dne pretrpeti, ko je pričela Anglija z letalsko ofenzivo na nemško ozemlje. Od 10. maja, ko so se pričeli najmočnejši napadi, je angleško letalstvo izgubilo 211 letal pri napadih.

Govor predsednika vlade v Zaječaru

„Samo v svobodni domovini moremo svobodno in dobro živeti“

Zaječar, 10. nov. Danes so tu svečano odkrili spomenik narodnim mučnikom, ki so padli v timoški vstaji. Pri slavnostnem odkritju spomenika so bili navzoči tudi predsednik vlade Dragiša Cvetković, minister dr. Marković, finančni minister dr. Šutej, minister dr. Krek, ministra Pantić in Beslić, zastopniki vojaških in civilnih oblasti in veliko število ljudstva.

Predsednik vlade je imel pri tej priliki govor, v katerem je dejal med drugim:

Pred skoro šestimi desetletji so vprav v tem času, v mračnih jesenskih dneh, peljali tod mimo borce za narodne pravice in narodno svobodo, radikalne veljake, ki so bili ponosni, da dajo svoje življenje in umro za splošno narodno. Tem junakom je postavljen veličasten spomenik. Uresničena je njihova velika zamisel, da samo v svobodni domovini morejo svobodni državljani, ki se zavedajo svojih dolžnosti, pa tudi svojih pravic, graditi njeno bodočnost. Z razgaljenimi prsi stoji tu zvezanih nog ponosni kmet iz Kraljine in kliče: Streljaj! Jaz umiram, toda po moji smrti bodo prišli številni nasledniki, ki se bodo borili za svobodo in za boljše bodočnost svojega naroda. Po njihovi smrti je prišla 1883. leta po spremembi reakcionarne vlade do najbolj zlate dobe v zgodovini našega naroda, prišla je doba Petra Osvoboditelja, Petra Karagorgjeviča. Tu je bila doba, ko se je duhovno, moralno in tvorno zidala naša domovina za svoje bodoče velike cilje.

Domovina namreč je tisto, o čemer čutimo, da je naše, da je dobro in da je ono, kar moramo varovati.

Nasledniki junakov iz Kraljevice, združeni z velikimi narodnimi borci iz bivše avstro-ogrske monarhije so v Nišu sprejeli veliko geslo, da meča ne bomo prei potisnili v nožnico, dokler vsi bratje Srbi, Hrvati in Slovenci ne bodo zedinjeni v skupni domovini. Vse to je ustvarilo Jugoslavijo: ustvarilo je voljo in upanje, da bo res skupno ognjišče Srbov, Hrvatov in Slovencev, domovina, v kateri se bo vsak počutil kot doma, domovina, ki jo bo vsakdo ljubil.

20 let je minilo, odkar smo se zedinili. Danes, v teh težkih in temnih časih imamo duhov-

no zedinjeno, složno skoro vso našo domovino, da se postavi na branik onih vzorov, za katere so se ti moške, ki počivajo tu, borili in tudi umrli. Danes v teh motnih časih, v teh težkih razmerah, je naša prva dolžnost spomniti se, kaj za našo svobodo in za našo domovino dolgujemo tem možem. Na današnji dan se zaobljubimo, da bomo našo neodvisnost, našo svobodo in našo domovino varovali. Le v svobodni domovini pa morejo biti zagotovljene državljanske pravice in svoboda. Samo v svobodni domovini moremo doseči boljše življenje in boljše razmere, in samo v svobodni domovini more človek ohraniti ono, kar mu na tem svetu pripada.

Zato se na današnji dan zaobljubimo, da bomo svojo dolžnost do domovine izpolnjevali vestno in vdano, kajti ni je večje dolžnosti za državljana, kakor služiti svojemu narodu in svojim velikim narodnim vzorom!

Govor predsednika vlade so navzočji pozdravili z navdušenim in dolgotrajnim odobravanjem.

Uradni obisk rdečega zunanjega ministra v Berlinu

Pomeni naj: okrepitev zvez med Nemčijo in boljševiško Rusijo, demonstracijo proti Ameriki in pripravo skupnih načrtov glede Turčije

Moskva, 10. novembra. o. Reuter poroča: Predsednik sovjetske vlade in zunanji minister Molotov je danes ob 18.30 po moskovskem času s posebnim vlakom odpotoval iz Moskve v Berlin, kamor bo dospel v torek. V njegovem spremstvu je 32 oseb, med njimi: rudarski minister Tevosijan, pomočnik zunanjega ministra Dekanozov, pomočnik notranjega ministra Merkulov, pomočnik trgovskega ministra Krutikov, pomočnika ministra za letalsko industrijo Balandin in Jakovljevič, načelnik oddelka za Srednjo Evropo v sovjetskem zunanjem ministrstvu Pavlov, načelnik tiskovnega oddelka Kulganov in drugi. Številno spremstvo raznih strokovnjakov kaže, da bodo pri Molotovem obisku v Berlinu razpravljali važne politične in vojaške zadeve.

Moskva, 10. nov. Tass: Na povabilo nemške vlade ter da vrne obisk, ki ga je lani naredil v

Moskvi nemški zunanji minister v. Ribbentrop, bo predsednik zveze sovjetskih ljudskih komisarjev in ljudski komisar za zunanje zadeve Molotov v kratkem obiskal Berlin, da stopi v osebni stik z nemškimi državniki in nadaljuje z razgovori v okviru sedanjih prijateljskih odnosov med obema državama.

Berlin, 10. nov. DNB. Obisk Molotova v Berlinu dobi posebno v tem trenutku poseben pomen, ker prihaja po sestankih, ki jih je Hitler imel z Mussolinijem, maršalom Petainom in generalom Francom. Cilj vseh teh razgovorov, ki jih je imel vodja rajha, je bil, da se najde podlaga za sporazum glede preureditve nove Evrope brez angleškega vpliva. Obisk Molotova v Berlinu mora biti znamenje, da je s temi razgovori sklenjen krog, da je v okviru evropskega kontinenta prišlo do načelnega sporazuma med poedinimi silami.

Istočasno ima ta obisk tudi demonstrativni značaj proti Združenim državam, zlasti po zopetni pomoči Združenim državam, ki jo bodo Angliji nudile. Obisk Molotova v nobenem primeru ne pomeni, da s tem Moskva opušta svoje dosedanje nevtralnostališče, ki ga je tolikokrat naglašala, ampak prej to, da demonstrativno poudari nemško-sovjetsko sodelovanje.

Moskva, 10. novembra. DNB. Novica, da bo Molotov v torek odpotoval v Berlin, je vzbudila v sovjetski javnosti globok vtis, ker se zdaj prvič zgodilo, da bo predsednik sovjetske vlade in zunanji minister odšel na uradni obisk v tujino. Poudarjajo, da je to novo potrdilo sovjetsko-nemške političnega sodelovanja ter pripominjajo, da so s tem uničeni vsi poskusi, da bi se s spletkami in raznimi drugimi poskusi kalili nemško-sovjetski priateljski odnosi.

»Cigani« -- ali v Drami se je že začel predpust

V naši Drami je v zadnjem času začelo škripati tako, da nas kar bolj spominja na vse tisto, kar smo si obetali za letošnjo sezono ob tako obetavljajočem začetku. Letos se je občinstvo bolj kot kdaj prej odzvalo vabilu uprave in obisk v naših gledališčih je tak, da bi bilo vse to še bolj razveseljivo, če bi tudi spored del na odru pretežno tak zagon in takšno veselje. Toda dozdeva se nam, da se prav hudo zavra in da ne gre delo prav nič od rok. Tako smo pred kratkim dobili na naš odru šibko komedijo »Skrivnice«, nato smo se vsi spoštljivo poklonili Funtkovemu spomenu in pohvalili njegovo »Tekmo«. Sedaj pa smo dobili na oder še Milčinskega veseloigro »Cigane« in hvala bogu lahko vsaj nekoliko zadihali — iz arhiva so potegnili delo, ki vsaj ni dolgočasno.

V tem času prihaja redno na spored delo lažjega značaja. Namesto da bi posegali po tujih veseloigrah, je prav, da je prišlo na oder zdravo in živahno delo dobrega in razpisnega slovenskega humorista. Dasi so motivi že precej zastareli in obrabljeni, bo to delo vsaj v tem času prav spodobno, da bo polnilo dvorano našega osrednjega gledališča. Kdor se po hierarhiji svojih let in službenih časteh še spominja obrazov in postav iz te komedije, se bo hitro znašel v blagoslovu tega zdravega humorja, mlajši rod pa bo tudi z zanimanjem gledal, kako so se obnašali uradni ljudje

tedaj, ko se je pisalo leto 1900 po Kr. Mogoče bo ta rod opazil, da smo bili pred štiridesetimi leti v humorju že kulturnejši kot pa v današnjih časih; tedaj nismo toliko gledali čez meje, slikali in krohotali smo se že nad samimi seboj.

Prva uprizoritev v našem gledališču je šla gladko in je tokrat režiser imel zelo srečno roko pri vodstvu igre. To ni bilo lahko, ker se čez oder razpodi skoraj ves ansambel. Nekateri prizori so bili odlično podani, kadar pa bi poplava dogodkov grozila, da se tok igre razblini, pa se je gibanje na odru tako lepo usmerjalo, da je tako podana režija gotovo mnogo pripomogla veselju in dolega uspeha. Če se pri ponovitvah ohrani isti zagon in si igralci ohranijo isti srečen ton v podajanju besedila, ni izključeno, da bo v teh tednih delo lahko še čisto polnilo gledališče in se uveljavilo zlasti kot ljudska igra. Delo se bo znalo ohraniti tja v tedne predpusta in bo svoj namen gotovo tudi izpolnilo.

Igra je bila dobra in dobro podana v celoti. V posameznostih pa so izvrstne osebe postavili na oder zlasti Daneš — na njegovi izvrstni igri sloni ves uspeh veseloigre — Cesar, Lipah, odlični pa je bil tudi Presetnik kot sodni nadzornik. V celoti je ves ansambel zaigral del z veseljem in zagonom. Zdi se nam, da je izborni vigran in da si lahko želi lepših in večjih nalog, kot pa se mu zastavljajo že nekaj tednov.

Preskrbovalni uradi v mestnih občinah in industrijskih podjetjih s 50 ali več uslužbenci

Belgrad, 10. novembra. j. Vlada je podpisala in včeraj objavila besedilo uredbe, s katero se ustanovijo občinski preskrbovalni uradi v večjih občinah in industrijskih podjetjih. Po določilih te uredbe bodo morale od slovenskih občin v desetih dneh urediti te nove preskrbovalne urade sledeče: Ljubljana, Kranj, Maribor, Trbovlje, Celje, Škofja Loka in Jesenice. Ostale občine ne morajo, pač pa smejo ustanoviti podobne urade po navodilih te uredbe, oziroma sme ban ustanovitev preskrbovalnih uradov raztegniti tudi na druge občine.

Naloga preskrbovalnih uradov je v tem, da bodo organizirali pravilno in nemoteno preskrbo prebivalstva z najpotrebnejšo hrano in kurivom, vsak urad v svojem področju. Preskrbovalni uradi bodo kupovali, vskladiščevali in prodajali živila in kurivo po trgovcih, po zadržkih in po svojih lastnih prodajalnah. Ti uradi smejo ustanoviti tudi ljudske kuhinje. Če bi katerega predmeta zmanjkovalo, smejo uradi uvesti enakomerno razdelitev potrebščin, s katerimi razpolagajo. Ti uradi so samostojne poslovne ustanove tistih občin in imajo svojo upravo, ki obstoji iz predsednika — ki je imenovan župan — in treh do šestih članov. Predsednikovega namestnika določi mestni svet oziroma občinski odbor iz svojih vrst. V odboru bodo zastopani tudi predstavniki potrošnikov. Prizadete občine bodo same izdale potrebna navodila za sestavo, poslovanje in nadzorstvo nad poslovanjem preskrbovalnih uradov. Nadzorstvo nad preskrbovalnimi uradi v mestih ima ban, v drugih krajih pa prvostopna upravna oblast.

Finančno poslovanje uradov je popolnoma neodvisno od poslovanja občin ali od finančnih predpisov, ki veljajo za poslovanje občin. Preskrbovalni uradi bodo vodili poslovne knjige. Denarna sredstva bo dala uradu na razpolago občina; če bi pa ne imela sredstev, pa bo občina posojilo od ravnateljstva za prehrano. Ta izposojena sredstva pa preskrbovalni urad ne bo smel porabiti za nobene druge namene, kakor so določeni. Občine pa lahko kot jamstvo za določeno posojilo zastavijo brez vrednostnega dovoljenja notranjega ali finančnega ministrstva svoje dohodke ali davke, v kolikor so prosti.

Preskrbovalni uradi bodo smeli prodajati blago po nabavni ceni, pri čemer je režijsko stroške. Smejo pa tudi priračunati največ 2% kot prispevek za rezervni sklad, iz katerega bi se pokrile morebitne poslovne izgube. Osebe za te preskrbovalne urade bodo dale občine iz vrst uslužbenstva, smejo pa najeti tudi druge uslužbence proti nagradi. Uprava vodi posle po svojem poslovodju. Če dobi preskrbovalni urad posojilo od ravnateljstva za

prehrano, ima ravnateljstvo neomejeno pravico nadzorstva in vpogleda v poslovanje urada. Člani uprave in oseba v preskrbovalnem uradu so za svoje delo odgovorni kakor javni uslužbenci. Vsa gospodarska podjetja, ki zaposlujejo več kot 50 oseb, morajo prav tako v 10 dneh ustanoviti svoj preskrbovalni urad, ki bo skrbel za živila in kurivo tovarniških delavcev in nameštencev. Obratni kapital bo dalo podjetje. Dvoje ali več podjetij v istem kraju smejo ustanoviti sporazumno en sam preskrbovalni urad, če to odobri prvostopna upravna oblast. V takih industrijskih preskrbovalnih uradih bo podpredsednik uprave oseba, ki jo bo določila uprava tovarne iz vrst obratnih zaupnikov, dva do štiri člani pa bodo iz vrst delavcev, odnosno nameštencev, ki jih izbere predsednik. Če pa pri zasebnih podjetjih nabavljajo zadrage že obstojajo, se ta podjetja niso dolžna preosnovati po določilih te uredbe.

V primeru, če bi občine (ki so to dolžne) ne ustanovile svojih preskrbovalnih uradov, bo pristojna drugostopna oblast na predlog ravnateljstva za prehrano postavila komisarija, ki bo urad ustanovil in vodil, plačevala pa ga bo občina. Prav tako lahko drugostopna oblast postavi komisarija v industrijska podjetja, ki bi ne ustanovila svojih preskrbovalnih uradov. Ta komisar bo imel isto nalog, kakor v prej omenjenem primeru. Občinski preskrbovalni uradi lahko odredijo dobavljanje živil in kuriva tistim osebam, za katere se ugotovi, da so s temi živili špekulirale in potrebuje kupiti.

Ljubljana od sobote čez nedeljo

Kaj malo časa smo uživali blagodejno sonce. Sicer je kazalo, kajti noč je bila jasna, da bo nedelja vsaj takšna kakor je bila sobota, pa temu ni bilo tako. Jutro je bilo megleno, pusto in precej mrazlo. Prijatelji hribov so ostali doma, kaj pa naj bi tudi na višinah, ko pa niso imeli nobenega razgleda. Oblaki se tudi čez dan niso dvignili in tako je bila današnja nedelja res pusta. In prav zaradi vremena so bila gledališča, kinematografi in druge prireditve zelo obiskane. Tudi velike konjske dirke na igrišču Hermes so bile deležne obiska, ki ga zlepa ne doživlja kakšna prireditev. Dirke so bile zelo zanimive in so prav gotovo pridobile precej novih prijateljev tega športa.

V ostalem pa je bila današnja nedelja ena takih, kakršnih bo v jeseni še precej.

Nepotrebna hitrost

Kakor je vsem Ljubljancem znano, zidajo palačo Bate že neznansko dolgo. Res, da so imeli graditelji pri delu nekatere zapreke pri dobavljanju materiala. Nikakor pa ne moremo razumeti, zakaj so kar naenkrat začeli s tako naglico, da se v nedeljo ne morejo počivati. To nedeljo namreč so delali, da je bilo videti, kakor da bi morala biti palača dodelana v najkrajšem času. Ako so delali do sedaj s tako počasnostjo, potem je tudi povsem odveč, da se na Gospodov dan premetavajo opeko in drug stavbni material. Torej, dajmo vsakomur, kar mu gre. En dan v tednu je namenjen počitku in v druge višje namene, ne pa težakemu poslu. V drugo več uvidevnosti!

»Naj živi bruc major...«

V soboto zvečer je bilo po Ljubljani kaj živahno. Po ulicah je bilo kakor na semanju dan. Po Wolfovi ulici so ob tej uri prišli študentje, ki jih je bilo okoli sto. Bili so to »bruci« Ljubljanske medicinske fakultete. Trije harmonikarji na čelu dolge kolone so krepko pritiskali na mehove. Za njimi so šli trije po trije drug za drugim fantje in dekleta. V sredi številnih dijakov sta konjica vozila kočijo, v kateri je bila »častitljiva« komisija, ki je imela še ta večer nalogo sprejeti »bruce« v svoje društvo. Za kočijo je zopet šla skupina študentov. Vsi so imeli v rokah goreče plamenice. Med zvoki harmonik so prepevali znano študentsko himno: »Naj živi bruc major...« Ko so jo primahali na Marijin trg, so začeli krožiti okoli prometnega otoka. Še stražnik je moral zapustiti svoje službeno mesto in se jim za kratek čas umakniti. Kake trikrat so šli naokrog med petjem in vriskanjem. Takoj se je zbralo na trgu številno občinstvo, ki je z zanimanjem sledilo vsej ceremoniji okoli otoka. Nato so jo pa živahni študentje mahili po Prešernovi ulici proti Aleksandrovi cesti, ki so jo premerili gor in dol, nato pa krenili proti kavarni »Evropi«, kjer so jih čakali trije vozovi cestne železnice, ki so jih odpeljali med petjem proti gostilni »Martine« v Zgornjo Šiško. Tu je namreč zasedala izpitna komisija, kakor nam je znano, precej pozno v noč. Sprejemne izpite so »bruci« uspešno prestali in se pridružili tako svojim tovarišem — starim bajtam.

Zmagata katoliških akademikov na pravni fakulteti

V netek popoldne je bil občni zbor Društva slušateljev pravne fakultete v veliki zbornici dvorani. Ponovno je bil izvoljen za predsednika društva že lanski predsednik Viljan.

Društvo je plodovito delovalo za svoj propeh. Ugodno je bilo sprejeto dejstvo, da je med

Protituberkulozna liga v Kranju

Slaba udeležba na liginem občnem zboru je pokazala, da Kranjčani še niso posvetili dovolj pozornosti boju proti jetiki

Kranj, 9. nov.

Včeraj je bil redni letni občni zbor Protituberkulozne lige v Kranju na gimnaziji in ga je vodil njen predsednik g. dr. Bežek Josip. Navzoča sta bila tudi zastopnik zadržanega okrajnega glavarja dr. Vidic in okrajni podnačelnik g. Lojk.

Kljub tem, da šteje krajevna liga preko 500 članov, je bila udeležba na občnem zboru tako malenkostna, da je za Kranj prava sramota. Vsekakor to kaže, da še ne znamo ceniti pomena protituberkuloznega dela in da se ne zavedamo, da je ravno jetika tista morilka, ki izpodpira in uničuje korenine našega naroda. Zeleni bi, da bi se javnost nekoliko bolj začela zanimati za tako ustanovo, kot je protituberkulozna liga in znala ceniti pomen njenega velikega in nesebičnega dela.

Iz obširnega predsedniškega poročila posnemamo: Liga vzdržuje lastni protijetični dispanzer, ki ga sedaj vodi dr. Grujič mesto šefa zdravilišča Golnik dr. Neubauerja. Jasno je, da je vzdrževanje take ustanove silno draga stvar, kar vidimo iz števila bolnikov. Število obiskov v l. 1939. je n. pr. znašalo 3067, kar pomeni, da je bil pregledan vsak deseti Kranjčan. Liga nudi tudi pomoč bolnikom, nekaterim daje stalne mesečne podpore v živilih, obenem pa sestra obiskuje domove. Ni čudno, če znaša vsakoletni proračun lige preko 70.000 dinarjev. Vzdržuje se liga iz članarine, ki znaša letno za vsakega člana 12 din, iz prispevka kranjske industrije, in nabiralne akcije protituberkuloznega tedna, OUZD in občine, med katerimi je najlepše zastopana kranjska mestna občina, ki da na leto 10.000 din za ligo.

Obširnemu predsedniškemu poročilu je sledilo še poročilo vodje dispanzerja dr. Grujiča, nato tajnika in končno blaginjskega. Razrešnici so sledile kot naslednja točka dnevnega reda volitve, pri katerih je bil izvoljen ves stari odbor s predsednikom dr. Bežkom na čelu.

Sklepi Protituberkulozne zveze

Protituberkulozna zveza v Ljubljani je na seji upravnega odbora dne 23. oktobra sprejela naslednje sklepe:

1. Problem o tuberkulozi na vasi. V tem oziru naj bi se razširila aktivnost dispanzerjev v vaseh. Zato je PZ sklenila prirediti tečaje za zdravstvene. Razen tega je odobren sklep, da se vpeljejo sestanki učiteljev, ki bi na podlagi strokovnih referatov pri teh sestankih uspešno pripomogli k propagandi in svojo delo na socialnem polju še bolj poglabili. — Protituberkulozna zveza bo poživila svoje delovanje v zimskem času s propagandnimi predavanji, razpečevanjem razglednic, brošur itd.

2. Odbor je nadalje sklenil nabavo božičnih razglednic dveh vrst, in sicer vsako vrsto po 7000 komadov.

3. Odbor si je osvojil pravilnik o skladu za socialno pomoč revnim jetičnim bolnikom in je sklenil,

meceni društva tudi dr. Anton Korošec, ki je dal društvu že znatno podporo. Tudi odvetniška zbornica je izdatno podprla naše študente. — Odbor je dobil razrešnico s pohvalo, kar je občni zbor soglasno sprejel.

Živahna debata se je razvila pri vprašanju univerzitetne avtonomije. Z zgledi je bilo dokazano, da so vprav komunistični akademiki tisti, ki izpodpirajo korenino univerzitetni avtonomiji. Poudarjeno je bilo, da ti akademiki zlorabljajo akademsko svobodo v svoje razdiralne in protidržavne namene.

Spontano se narodno zavedni akademiki obsojali zlorabljanje akademskih privilegijev za razdiralno delo komunističnih akademikov na univerzi. Prebrana je bila posebna resolucija katoliških akademikov, ki zahteva odločno hrb proti zlorabi avtonomije. Borili pa se bodo tudi proti oni peščici komunističnih izdajalcev, ki po belgrijskem zgledu terorizira ostale akademike in onemogoča resno učenje. Resolucija je bila sprejeta z ogromno večino.

V soboto popoldne so bile pod predsedstvom dr. Tomšiča in ob navzočnosti zastopnikov vloženih list volitve, pri katerih so katoliški akademiki dosegli sijajno zmago. Nosilec liste je bil cand. iur. Fr. Mihelič.

Slovenska lista katoliških akademikov je pri volitvah dobila 168 glasov (61%), lista Jugoslavije 70 glasov (25%), lista marksistov pa le 38 glasov (14%). Če primerjamo uspehe letošnjih volitev, vidimo, da so katoliški akademiki prepričevalno zmagali, dočim so marksisti padli za 25 glasov. Jugoslavija pa je nazadovala kar za 50 glasov.

Izd nepobitno dokazuje, da so slovenski katoliški akademiki na ljubljanski pravni fakulteti daleč najbolj močna in vodilna skupina.

V Skoplju po bombardiranju Bitolja

Vse je bilo složno in pelo bojne pesmi

Belgrad, 10. nov. j. Strašna vest o bombardiranju Bitolja po letalih neznane narodnosti je kot blisk preletela vse južnosrbske kraje, posebno pa se je ljudstva v Skoplju lotilo ogorčenje. Belgrajsko »Politika« prinaša v svoji nedeljski številki pestro in zelo zanimivo poročilo o odmevu bitoljskega dogodka, ki ga v odločkih dobesedno prinašamo. Sprva so se poročila o bombardiranju vrstila drugo za drugim, vsako pa je bilo strahotnejše od prejšnjega. V hipu so si bili ljudje edini, pa najsi so bili Slovenci, Hrvati ali Srbi, ali pa katere koli vere. V hipu jih je prevzela zavest o resnosti položaja in ni ga bilo več razloga, ki bi vseh teh ljudi ne povezal v eno skupnost, v ljubljeno domovino. Poročilo pravi nato:

»Vsi Skopljanec so zvečer hiteli na domove ali pa v javne lokale, kjer so imeli radijske aparate. Že po sedmih zvečer so bile vse mestne ulice skoraj prazne. Mnogi lokali, gostilne in lokali z godbami so zaprli svoja vrata mnogo pred običajnim časom. Godbe so onemele v znak pietete do bitoljskih žrtv. Toda okrog radijskih aparatov, po hišah in v redkih restavracijah, ki so imele radijske aparate, so čakali tisoči Skopljanec na poročila belgrajske radijske postaje. Toda na ta poročila so morali čakati precej dolgo. Med tem pa je ljudstvo z neestrnostjo poslušalo prigodni program, ki ga je ta večer dajala belgrajska radijska postaja. Pri prvih zvokih četniške himne »Pripravite se, pripravite...« pa je ljudstvo kakor na neviden ukaz dajalo izraza svojemu notranjemu za-

da votira za socialne sklade pri protituberkuloznih dispanzerjih 50.000 din.

4. Sprejet je bil tudi sklep glede razpisa nagrad za higienska stanovanja.

5. Končno je odbor določil vsoto 10.000 din, ki naj se razdeli med najpotrebnejše šolske kuhinje v naši banovini.

Ko to objavljamo, se obračamo na našo javnost z živo in nujno prošnjo, da te naše akcije vsestransko in učinkovito podpre tako v moralnem kakor tudi materialnem oziru, kar bi zagotovilo zadovoljiv uspeh našemu prizadevanju.

Plombiranje odjavljenih in pokvarjenih radijskih aparatov

Ljubljana, 10. nov. Vsi lastniki oziroma posestniki odjavljenih ali neuporabljenih radijskih sprejemnih aparatov morajo do 15. decembra t. l. dati te aparate na pristojnih poštah plombirati (zapečatiti). Plombiranje se mora izvršiti na način, ki bo onemogočil nadaljnjo uporabo radijskih aparatov brez vednosti pristojnega poštnega urada.

Vse radijske sprejemne aparate, uporabne in neuporabne (defektne), ki do 15. decembra 1940 ne bodo bodisi prijavljeni bodisi plombirani (zapečateni), bo po tem roku pošta smatrala, kakor da so brezpravno instalirani.

Pošta bo v smislu čl. 8 pravilnika o radijskih aparatih vse take aparate zaplenila, lastnike (posestnike) pa kaznovala s triletnim zneskom naročnine za uporabo sprejemnih radijskih aparatov.

Prav tako bo pošta ravnala proti vsem lastnikom (posestnikom) plombiranih oziroma zapečatenih radijskih aparatov, ki bi brez vednosti pošte odstranili ali poskušali odstraniti plombo (pečat).

Plombiranje radijskih aparatov se bo izvršilo brezplačno. O vseh podrobnostih plombiranja dobe prizadeti podrobna pojasnila pri pristojnih poštah uradih oziroma pismonošah. — Ravnatelj pošte in telegrafa.

Cesta Ježica-Domžale od 11. novembra dalje zaprta

Kraljevska banska uprava sporoča: Med gradnjo državne ceste št. 50 v odseku Ježica—Domžale se bo ta odsek ceste za vsak promet zaprl od dne 11. novembra dalje do preklica. Promet se bo vršil od tega dne dalje v smeri proti Mariboru in obratno po teh-le cestah:

1. Za promet do teže 4 tone smer Ljubljana—Sneberje—most čez Savo pri Sv. Jakobu—Dragomelj—Domžale, kjer se priključi na državno cesto št. 50.

2. Za težak promet pa v smeri iz Ljubljane proti St. Vidu po drž. cesti št. 2 iz St. Vida po banovinskih cestah v smeri na most čez Savo v Tacnu—Smartno pod Smartno goro—Vodice—Moste—Mengeš—Jarše—Domžale, kjer se priključi na državno cesto Ljubljana—Maribor. Na vseh važnejših križiščih bodo postavljeni vidni znaki, ki bodo označevali smer, in sicer z belo puščico na modrem polju z označbo smeri Domžale—Celje, odnosno v obratni smeri z označbo Ljubljana. Za lokalni promet v smeri Ljubljana—Maribor je tudi mogoča smer Ježica—most čez Savo v Črnučah, odtod proti Smartnem pod Smartno goro, kjer se priključi na prejšnjo smer. Vendar se javnost opozarja, da cesta Črnuče—Smartno ni sposobna niti za močnejši dvosmerni promet, niti ne ustreza nosilnosti mostu v Sp. Gameljnah potrebam za težki tovarni promet. — Po poblastilu bana, načelnik tehničnega oddelka.

Dremelj »Prešern«

Ljubljana, 11. novembra.

»Akademska založba« je svoječasno izdala miniaturno izdajo Prešernovih poezij, ki je bila kaj kmalu razprodana.

Nič čudnega ni, da so tudi naši likovni umetniki poskušali prikazati obraz nesmrtnika Prešerna. V koliko odgovarja Prešernova podoba tega ali onega umetnika resničnemu obrazu pesnika—klasika, ne moremo soditi, ker v Prešernovi zapuščini ne najdemo niti ene pesnikove podobe. Vsi likovni umetniki so se pri upodabljanju Prešerna držali Goldschmiedovega portreta. Tako tudi naš kipar-medaljer Stane Dremelj.

V »Salonu Kos«, v prehodu nebotičnika, razstavljata namreč S. Dremelj plaketo dr. F. Prešerna. Plaketa je izdelana kot broša. Profil dr. F. Prešerna je napravljen iz slonove kosti. Obdaja ga zlat lorvorjev venec. (Zlatarska dela je opravil zlatar Milan Košak.)

Prešernovi plaketi, ki počiva na rdeči draperiji, drugičta Primož Trubar in Ivar Cankar. Tudi ti dve plaketi sta izdelani v slonovi kosti.

Navedene plakete, kakor tudi ostale: najnovejša umetnine (R. Jakopičev »Sejalet«, F. Pavlovičev »Motiv iz Dolenskega«, »Camelotovo« in »Podkoren«, I. Vavpotičeva »Podgorica« in »Rožnik«, F. Smerdujeva »Figurine«) bodo razstavljene skozi nekaj dni, pa pripravljamo cenj občinstvu, naj ne zamudi prilike, da si jih ogleda.

Vesti 11. novembra

ri angleškem nočnem napadu na München v petek zvečer je sodelovalo toliko letal, kakor še nikdar ne. Angleški napad na to nemško mesto ni imel vojaškega cilja, ampak naj bi bil motil slovesnost ob proslavi obletnice prve narodnosocialistične revolucije. V njem vidijo Nemci napad na življenje svojega voditelja, toda ta napad se ni posrečil, pravi nemški tisk danes.

Angleško pomorsko poveljstvo sporoča, da je podmornica št. 849 izgubljena.

V treh letih vojne so Japonci na Kitajskem izgubili v bojih čez milijon mož, poroča ameriška agencija »United Press«.

Za obisk sovjetskega zunanjega ministra v Berlinu so protiletalsko obrambo v nemški prestolnici podvojili, da bi preprečili vse angleške napade med Molotovom bivanjem v Berlinu, poroča agencija Reuter iz Zürich.

V soboto so bile v Münchenu na grobovih prvih padlih narodnih socialistov velike slovesnosti, pri katerih je kanclerja Hitlerja zastopal njegov namestnik Hess.

Dan zahvale božji Previdnosti, da je Ameriko obvarovala vojne in dan molitve za ohranitev miru med praznovanji v Združenih državah 23. novembra. Tako je določil predsednik Roosevelt.

eliko tekmo v rugbyju (neke vrste igra z žogo) so imeli sredi Londona v soboto popoldne, brez ozira na nemške letalske napade. Tekmi je prisostvovalo 40.000 ljudi, kar dokazuje izredno športno zanimanje in hladnokrvnost angleškega naroda.

ladar Transjordanije, emir Abdulah, se je dalje časa mudil v Egiptu, kjer si je ogledal angleške vojaške postojanke in se udeležil tudi velikih vojaških vaj v puščavi. Abdulah je imel več posvetov z angleškim vojnim ministrom Edenom in angleškim vrhovnim poveljnikom Wawelom.

auoska vlada zavrača ameriške vesti o tem, da bi mislil podpredsednik vlade v kratkem potovati v Rim na važna pogajanja z italijansko vlado.

ojno v Grčiji bi na korist Grčije odločila lahko samo vstaja v Albaniji, piše turški list »Jeni Sabah«, toda ta želja turškega lista se ne bo uresničila, pravi neko poročilo agencije Stefani. redsednik Roosevelt ima namen prilastiti si diktatorsko oblast. Najprej bo omejil tiskovno svobodo, potem pa izdal še druge uredbe o odpravi sedanjih ameriških svobod, poroča agencija DNB.

Od tu in tam

Bombardiranje Bitolja po bombnikih neznane pripadnosti je zlasti v Srbiji povzročilo veliko nevoljo in obenem sočustvovanje do nedolžnih žrtev, ki so ali utrpeli veliko škodo ali pa izgubile življenje. Belgradski dnevnik »Politika« je začel zbirati prostovoljne prispevke za nesrečnike in je v treh dneh že nabral čez pol milijona dinarjev. Poleg tega se je tudi več srbskih občin priključilo in darovalo za Bitoljane večje denarne zneske. Oglasile pa so se tudi razne patriotske organizacije in zbrale med svojimi pristaji visoke denarne podpore. Kolikor je uradna komisija doslej ugotovila, znaša škoda po bombardiranju nad pet milijonov dinarjev.

V veljavo je stopila uredba vlade, da se omejuje zanašanje na prodajo določenih predmetov v prodaji. Uredba je bila potrebna zaradi tega, ker so se ljudje iz neutemeljene zaskrbljenosti čezmerno zalagali z živili in drugimi življenjskimi potrebščinami in so tako sami povzročali pomanjkanje tega blaga na trgu. So namreč nekateri predmeti, katerih naša država nima v takih količinah, da bi jih mogla ob vsakem trenutku in v sleherni količini vreči na trg. Zato bo trgovinski minister v kratkem izdal pravilnik in točno določil, katero blago bo treba pri prodaji omejiti, da se bo naš trg normaliziral in da se bo s tem omejila draginja. Urejeno bo tako, da bo trgovec dajal svojim odjemalcem le tiste količine blaga, kakor jih je dajal 1. septembra lani. Trgovci pa bodo dobivali blago od prodajnih central spet v istih količinah, kakor so ga dobivali pred lanskim 1. septembrom. Trgovci pa ne bodo smeli prodajati določenih predmetov vezani na prodajo drugih predmetov. Uredba določa stroge kazni za tiste, ki bi se ne držali določil uredbe.

Uredbo o ustanovah za preskrbovanje je predpisala vlada. Uredba določa, da morajo vse mestne občine ustanoviti svoje prodajne in preskrbovalne zavode, prav tako pa jih bodo morale imeti tudi vsa podjetja, ki imajo več kot 50 delavcev ali nameščenec. Nove ustanove nimajo namena zamenjati dosedanje zadrage in podobno, pač pa izboljšati in izpopolniti dosedajni način preskrbe prebivalstva s hrano. Tako na primer delavstvo v obratih z lastnim preskrbovalnim uradom ne bo prisiljeno kupovati blaga v tovarni. V vseh preskrbovalnih zavodih bodo imeli nameščenici in delavci svoje predstavnike, da bo delo in poslovanje teklo v redu.

Banska oblast v Zagrebu je pristojna tudi za vse posle socialnega zavarovanja, v kolikor se nanašajo na socialno zavarovanje na ozemlju banovine Hrvatske. Tako je razsodilo nedavno upravno sodišče v Zagrebu na tožbo Osrednjega urada za zavarovanje delavcev, ki se je branil dovoliti banški oblasti pravico sodelovanja v stvarih socialnega zavarovanja. Upravno sodišče je reklo, da spadajo pod socialno ministrstvo le splošna načela delavskega prava in zavarovanja, vse ostalo s področja banovine pa pod bansko oblast v Zagrebu. Ta odločba upravnega sodišča bo vsekakor precej zmešala širne centraliste v Osrednjem uradu, ki se trmasto otepajo vsakega poseganja samoupravnih oblasti v svoje delo in se otepajo tudi vseh predlogov za razmejitev in razdelitev pristojnosti Osrednjega urada.

Vsaka uredba hrvatskega bana za izboljšanje socialnega položaja delavcev in nameščenec v vseh strokih je naletela na nasprotovanje delodajalcev, posebno pa v gostinski stroki, kjer se je stara praksa izrabljanja nameščenec neovirano nadaljevala. Zaradi tega je banska oblast sporočila za stopnikom delodajalcev, da bo uvedla v kratkem posebno socialno policijo, ki bo imela le to nalogo, da bo točno pazila, da se bodo delodajalci, kakor tudi delojemalci držali zakonskih določil in da se bo tako preprečilo zlorabljanje na eni, kakor tudi na drugi strani.

Pocenitev jedilnega olja napovedujejo belgradski časopisi. Kot razlog za to navajajo pritožbe konzumentov, ki vsi pravijo, da je sedanja določena cena 26 dinarjev za liter previsoka in da je enaka ceni svinjske masti, dočim je bilo doslej v navadi, da je bilo olje za 5 do 6 dinarjev ceneje kakor mast. Vlada je sklicala zato sestanek vseh prizadetih činilcev in bo z njimi uredila veno olju tako, da se bo znižala.

Tudi pri preurejanju splitskega gledališča so poklicali na pomoč strokovnjake iz Nemčije. Dosti časa je bilo treba za to preureditev in ga bo nekaj še. V nočnem izvedenju so dela že skoraj čisto končana. Poskrbeli so med drugim tudi za centralno kurjavo, ter za sodoben, premikajoči se oder. Potrebno aparaturo so naročili v Nemčiji, ki pa do zdaj še ni prispela in jo vneti obiskovalci splitskega gledališča ne strpno pričakujejo. Je pač v tem oziru zamuda sprito sedanje vojne in vsega, kar je z njo v zvezi. Da pa bo omenjena oderska aparatura kmalu v Splitu, bi se morda dalo sklepati iz tega, da so tja prispeli že strokovnjaki iz Nemčije, ki bodo uredili sodobni splitski gledališki oder ter potrebno razsvetljavo.

Draguljarja Andreja Sonneberga so okradli v Petrogradu roparji in mu izpraznili velik del zaloga zlatnine, srebrnine in draguljev. Mož ima za 300.000 din škodo. Volonteri so zgodaj jutraj prišli v trgovino skozi strop. Morali so biti dobri strokovnjaki, ker so pokradli samo take predmete, ki so res vredni in jih je posamično lahko prodajati.

200 albumov za otroke jugoslovanskih izseljencev v Ameriki sta sklenili narediti belgradsko društvo za zaščito slepih deklet in belgradsko žensko društvo. Albume bosta izdelali čisto na svoje stroške, v njih pa bodo slike naših narodnih noš iz vse države, popisi naših narodnih običajev in plesov ter slike naših naravnih lepot in mest. V Ameriki živi dosti takšnih naših otrok, ki so se rodili tam in še niso imeli nikdar prilike videti, kakšna je prav za prav njihova prava domovina. Tako se bodo iz omenjenih albumov, če jim pridejo res kdaj v roke, vsaj delno lahko seznanili z lepoto naših krajev in z običaji in življenju ljudi v Jugoslaviji. Morda bodo potem kaj bolj zahrepeneli po tem, da bi se kdaj za vselej vrnili v domovino njihovih staršev.

Tekmovanje v tem, kdo bo imel najbolj posrečeno reklamo na belgradskih trgovinah, je razpisal belgradski župan Jevrem Tomić. Za prvo nagrado je določil 3000 din, za drugo 2000, za tri tretje po 1000 in za pet četrtih po 500 din. Pri tekmovalstvu ne pridejo v poštev samo reklamni napisi na tablah, pač pa tudi slike, kipi in reliefi na pročeljih trgovin, obrtniških in drugih podobnih lokalih, ali v izlozbi, pa naj bodo te stvari izdelane iz česar koli. Glavna stvar je, da bodo nekaj posebnega, takšnega, da bo brezdvoma v reklamnem oziru najbolj posrečeno. Ocenjevalni odbor se bo oziral tudi na umetniško plat, ne samo na reklamno učinkovitost. S svojim natečajem belgradska občina skuša doseči brez dvoma tudi to, da bi trgovci svojim izlozbam povelili večjo pozornost kot so jo do zdaj, zlasti pa da bi belgradskih ulic izginili tudi takšni napisi, ki mestu pred tujci ne delajo preveč časti.

Trije požari, nastali iz malomarnosti

V zadnjem trenutku so rešili štirimesečnega otroka gotove smrti

Maribor, 10. nov. V Stražah pri Sv. Barbari v Slov. gorah je izbruhnil v stanovanjskem poslopiju posestnika Konrada Kocbeka požar, ki se je z bliskovito naglico razširil tudi na gospodarsko poslopje in na živinske hlevy. Zgorela je tudi večja količina sena in slame ter otave, vse gospodarsko in poljedelsko orodje ter ves letošnji pridelek deželnih pridelkov. Pohoštvo in živino se je posrečilo rešiti. Škoda znaša okoli 30.000 din in je le deloma krita z zavarovalnico. Ko je požar izbruhnil, sta se zakonca Kocbek nahajala na njivi zaposlena pri oranju, doma v sobi sta pustila štirimesečnega sinčka. Slučajno je šel mimo posestva nek posestnik, ki je opazil plapolanje plamena na podstrešju pri dimniku. Takoj je skočil v sobo, ki je bila že polna dima, pograbil iz postelje otroka, ki je že spal, in ga odnesel na prosto, ker bi drugače postal gotovo žrtev plamenov. Na krik posestnika sta priletela gospodar in gospodinja z 500 metrov oddaljene njive ter sosedje, ki so rešili iz hleva živino in prašiče ter pohoštvo, vse ostalo so pa ognjeni zublji uničili do tal. Samo srečnemu naključju je pripisati, da je opazil mimoidoči posestnik izbruh požara, drugače bi postal otrok kakor tudi vse pohoštvo in živina žrtev plamenov. Vzrok požara je iskati v slabem dimniku in pa zaradi grde navade pri kmetih, da pri spravljanju sena isto nalagajo vedno tik dimnika, da se potem hitro vname in postane usodno.

V podstrešni sobi stanovanjske hiše posestnika Antona Drea v Slov. Bistrici je zaradi malomarnosti stanovanjskega najemnika Cesarja Antona nastal požar, ki je povzročil na podstrešju okoli 6000 din škode. Zakonca Cesar sta pustila v sobi preluknjanih lakov, napolnjen z žarečim pepelom. Skozi to so se vnela lesena tla in požar se je začel širiti po vsem stanovanju in podstrešju. Hitri pomoči gasilcev se je zahvaliti, da se požar ni razširil na ostalo poslopje, v katerem stanuje 30 oseb.

V leseni baraki, ki je last grofa Herbersteina v Hrastovcu, je prav tako najbrž zaradi malomarnosti izbruhnil požar, ki je barako z raznimi tam se nahajajočimi se predmeti, kakor mreže za lovljenje rib, ena železna postelja in drugimi raznimi predmeti popolnoma upepelil. Škoda ni tako velika in znaša samo okoli 3000 dinarjev. Sumijo, da je požar nastal zaradi neprevidnega ravnanja nekega pastirja, ki si je zaradi hladnega vremena v mali pečici, ki se nahaja v baraki, zakuril, a pri odhodu ognja v peči ni pogasil.

»N' mav čez izaro«

Tiho razmišljanje

»Koroški Slovenec« prinaša misli o družini, narodu in Bogu ter med drugim navaja:

»Moj narod! Vanj sem se ob svojem rojstvu narodil. Iz tisočletja mi je posređoval moj narod neizmerno kulturno bogastvo. Z njegovimi očmi sem zazrl lepoto, razliko okoli sebe. Narodovo ime nisim, kos narodnega značaja mi je utisnjen kot pečat mojemu značaju. Se v kretinji, krvi in obrazu sem dedoval narodne prvine. Pa njegove dobrote sem sprejemal molče in z nehalnostjo v srcu. Mogoče sem se svojega naroda sramoval, ker je manjši od drugih, velikih narodov. Mogoče sem ga zatajil, ker se mi je drugo ljudstvo zdelo imenitnejše. Svareči glas svoje pameti sem odrival in se predajal svojim osebnim skrbem. Tako se je nemara v meni zmalčala podoba naroda in po meni se je množilo njegovo trpljenje in gorje. Za boro gnetom korist sem ga izdajal. Iz svoje zlobnosti in nerazsodnosti sem ga sramotil. Nešteto krat me je srečal na mojih poteh in nisem imel zanj pogleda. Narod pa je molčal in molče trpel. Morda trpi po meni še danes.

Tiha urica premišljevanja: Tudi v narodu je upodobljena božja dobrota, tudi v narodu je razlita družinska ljubezen. Velikasten je v svoji tisočletni zgodovini trpljenja, rasti in dozorevanja. Nad vse je lep v svojem razgrinjanju življenjskih sil. Velikan je

Palača Vzajemne zavarovalnice v Mariboru

- na temeljih bivšega judovskega „ghetta“

S polno paro so se pričela dela na novi zgradbi palače Vzajemne zavarovalnice na Glavnem trgu. Na stavbišču se sedaj že vidi velik obseg bodoče zgradbe na leseni ograji, s katero so zakoličili zunanji okvir temeljev. Na Glavnem trgu so postavili visoko ograjo, ki sega precej daleč na pločnik ter so z njo zgradili pogled na stavbišče. Z dravskega mostu pa se odpira številnim radovednežem, ki zasledujejo sedaj potek dela, najlepši pogled na parcelo, na kateri je sedaj veliko pridnih rok, ki odkopavajo zemljo, katero potem odvažajo z vozovi. Potrebna bodo zelo obsežna zemeljska dela, preden bo stavbišče pripravljeno za kopanje temeljev.

Stavbišče, na katerem se gradi nova palača, pa je zelo zanimivo in prav zaradi tega spremljajo Mariborčani potek zemeljskih del s takšnim zanimanjem. Predvsem se pa zanimajo za rezultate izkopavanja temeljev mariborski arheologi in zgodovinarji. Na prostoru, na katerem se bo dvigala mogočna stavba našega zavarovalnega zavoda, so se namreč nahajale v mariborski preteklosti najbolj zapadne stavbe mariborskega židovskega zaključnega naselja ali tako imenovanega »ghetta«. Prav v tem zapadnem delu židovskega naselja so se nahajale hiše najbolj bogatih trgovcev in bankirjev, dočim so stanovali na vzhodni strani tik

Filmi

Svečano odkritje spomenika kralju Aleksandru I. v Ljubljani. — »Vdovca«. (Kino »Union«) — V soboto smo doživeli premiero prvega daljšega reportažnega filmskega dela o domačem dogodku v domači izdelavi. Poudariti je treba, da je slavnostno odkritje spomenika kralju Aleksandru v Ljubljani v sliki in zvoku prikazano dostojno, živo, spretno in slikovito, da za tujimi zvočnimi žurnali zaostaja kvečjemu zaradi nekaterih razumljivih tehničnih pomanjkljivosti itd. Toda vse to prezremo, saj vemo, koliko žrtev, truda in navedenja izgub zahteva pri nas tako delo, tako da je treba Emona-filmu za to domoljubno dejanje dati vse priznanje, kakor ga je njegov film dosegel že pri predvajanju v prestolnici, kjer so se predstave udeležili zastopniki dvora, predsednik senata in prosvetni minister dr. A. Korošec, min. dr. Krek, zastopniki vojaških in političnih krogov. Želimo filmu ves uspeh doma in po državi.

»Vdovca« je v Benetke postavljena ital. filmska zgodba s preprostim, večnim vsebinskim ogrogem: mlada ženska se staršem navkljub vzame, beži v tujino, živi od trdega dela, dokler nesreča ne vzame moža. Žena se vrne k njegovim staršem. Oče jo sprejme, mati ne. Snaha in mati doživljata med sabo boj za sinov spomin, vsaka hoče zase vsega — dokler ne poseže življenje in mlado ženo odvede za drugo ljubeznijo.

Ce take zgodbe igrajo slabi igralci, dobimo potem nesprejemljiv film (teater, zakaj taka, reči) banalna vsebina učinkuje v filmu obupneje kakor na odr. Toda Emma Gramatica, Isa Polla, Ruggero Ruggieri in še nekaj igralcev nam ob tej vsebini igra globoko, plemenito, tu pa tam rahlo patetično umetnost brez grmečih podarkov, pritenjeno, kakor je pritenjena pesem valov in strasti po zamračenih palačah nad kanali. Za današnje občutje neverjetno, čeprav vedno resnično dejanje, je režiser Alessandrini odmaknil v nedolženo, kostumirano preteklost. Iz starinskega okolja sprejemamo očitno, mojstrsko igrano elegičnost tega filma brez pridržkov. Italijanski film je v »Vdovci« posegel po najboljših močeh z italijanskega odra in ustvaril pretresljivo, lepo in igralsko ponekod ne le močno, temveč mogočno delo — zaradi tega, ker nam zna večne židovske reči povedati tako, da nas zgrabijo in prepričujejo. Po razočaranju s »Prepovedano ljubeznijo« je »Vdovca« učinkovit popravek v dobro italijanski proizvodnji, iz katere nismo dobili še kaj dosti vrednih primerov.

po možeh-velikanih, junak po svojih junakih. A nešteto krat je trpinčen in zasramovan po izneverjenih svojih sinovih in hčerah. Stokrat izdan po izdajalcih. Tisočkrat prodan po mešetarških prekupčevalcih.

In jaz v svojem narodu? Sem mu za njegove tisočletje poklonil vsaj urico iskrenega narodnega idealizma? Sem mu za njegove tisočere dobrote vrnil vsaj drobtinico svojega imetja? Sem za njegovo trpljenje žrtvoval zanj vsaj malo zapostavljanje po drugih brez zabavljanja in hudovanja?

Pot k narodu je odprta noč in dan. Lahka je in lepa. Saj je pot ljubezni do bratov in sester, pot vedrega ponosa in močate vztrantanosti, pot hvalenosti in zdravega idealizma, pot naravne in božje poslave.

Koroški drobiž

Pred celovškim izrednim sodiščem se je zagovarjal Janez Naeen iz Stajerske. Obtožnica je navajala več vlogov za časa zatemanitve. Izredno sodišče ga je zato obsodilo na smrt.

S 1. novembrom je stopil v veljavo zakon o enotnem najemniškem redu za kmetijska posestva. Z istim dnem je bila razveljavljena odredba o zaščiti malih najemnikov in najemnikov srednjih kmetijskih posestev.

mestnega obzidja bolj revni židovski meščani. Ko so kopali pred leti temelje za sosednjo Bergovo stanovanjsko zgradbo, so našli delavci pri tem poslu na velezanimivo in bogato najdbo: izkopali so lonec s pravčnim zlatim zakladom — ki je obstojal iz 300 zlatih florentinskih goldinarjev. Kakih 200 kosov teh zlatnikov se je posrečilo tovarnarju Bergu in Muzejskemu društvu odkupiti. Deloma se hranijo sedaj v muzeju, deloma pa so v lasti tovarnarja Berga. Muzej je tedaj plačeval delavcem zlatnike po takratni nakupni ceni za zlato, in sicer je dajal za komad 170 din. Okrog 100 zlatnikov pa so delavci sami razprodali drugim osebom in zlatarjem. Tudi na stavbišču za palačo Vzajemne zavarovalnice upajo arheologi, da bodo našli na zanimiva odkritja. Vodstvo muzeja je v stalni zvezi z gradbenim vodstvom in podjetjem. Pri dosedanjem kopanju so že našli na temelje nekkih zgradb, ki pa so vse novejšega datuma ter so nastale nad temelji bivšega ghetta, tako da arheološko niso zanimive. Tudi oporni zid, katerega sedaj ob Unjarski ulici rušijo, izvira iz novejših dobe ter so ga postavili takrat, ko so pripravljali teren za novi most ter so urejali novi del Glavnega trga.

...ALI STE ŽE NAROČILI SLOVENČEV KOLEDAR?

Samo še danes je čas!

Ne pozabite poslovni del koledarja!

Mariborske novice čez nedeljo

Maribor, 10. nov. Lovski gonjača po nesreči ustrelil

V studenskem gozdu se je po nesreči sprožila nekemu lovcu lovska puška, ki je zadela 11-letnega delavčevega sina Ivana Kuharja iz Studencev, ki je bil lovem za gonjača, v stegno leve noge. Fanta so morali prepeljati v bolnišnico, da mu bodo vzeli šibre iz noge.

Peš iz Belgrada v Maribor

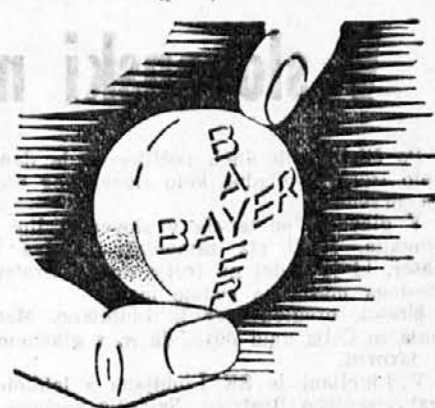
V Belgradu je bil zaposlen skoro celih 7 let 28 letni natakard Rudolf Bič iz Lukovice pri Kamniku. Ker je bil brez službe in sredstev, se je podal peš na pot iz Belgrada v Maribor. Pri Dupleku pa je omagal in se zaradi slabosti zgrudil, pri tem pa si je poškodoval desno nogo. Vsaj tako je Bič pripovedoval v bolnišnici, kjer se sedaj zdravi.

Stekel pes po Mariboru

Na policijsko stražnico je prišel nek moški javiti, da stekel pes napada v Gosposki ulici ljudi in otroke. Pes je nekemu moškemu raztrgal plašč, drugemu rokavice, če pa je katerega otroka vrgnil, se ni dalo ugotoviti, ker so se otroci razbežali. V Gledališki ulici se je posrečilo vodji stražnice Flakusu dohiteti mrežno in jo ustreliti. Pes je bil mešana volčje pasme, rjavkaste barve, brez znamke. Bil je tudi vse sestradi in sumijo, da je bil stekel, ker so se mu sline cedile iz gobca. Starši, katerih otroci so morda bili vrgnjeni od psa, naj takoj pošljejo otroke k zdravniku. Da-li je bil pes stekel, se bo še točno ugotovilo.

Ukradena in najdena kolesa

Upokojeni železničar Ivan Hobot v Kacjanarjevi ulici je prijavil na stražnici, da se je nekaj dni nahajal pred njegovim stanovanjem moško kolo, katerega lastnik ne stanuje v isti hiši. Ko

Usakdo ve da je
ASPIRIN

sredstvo proti hripi in prehladu. Pri kupovanju treba paziti, da je vsak zavitek in vsaka posamezna tableta obeležena z »Bayer“-jevim križem. Nikoli ne pozabite, da Aspirina brez »Bayer“-jevega križa ni!

Glas. reg. pag. 8. br. 7357 od 23. marta 1940.

Ljubljana

Koledar

Danes, ponedeljek, 11. novembra: Martin. Torek, 12. novembra: Avrelij.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjini trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10; mr. Bohinec ded., Rimska c. 31.

L koncert klavirske mladinske glasbe. Oporazjamo na današnji koncert, ki ga priredi UJMA ob 20 v veliki Filharmonični dvorani. Na sporedu, ki ga bo izvajala g. M. Osterc-Vajlalo, so samo slovenski živeči skladatelji. Vstopnice v Matični knjižarni.

Sempetrski mladiči imajo drevo ob 7 sestanek s skioptičnim predavanjem. Vodja mladcev.

Razstava kluba »Neodvisnih« v Jakopičevem paviljonu je zaradi velikega interesa kulturnega občinstva podaljšana do 17. t. m. Na razstavi so res visoko kvaliteta dela in je nje obisk toplo priporočati. Prostori so toplo zakurjeni in odprti dneвно od 9 do 15.

Gledališče

Drama. — Začetek ob 20

Ponedeljek, 11. novembra: Zaprt. (Generalica.) Torek, 12. novembra: »Lepa Vida« Krstna predstava. Red Premierski. Sreda, 13. novembra: »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«. Red B. Četrtek, 14. novembra: »Revizor«. Red Četrtek.

Opera. — Začetek ob 20:

Ponedeljek, 11. novembra: Zaprt. Torek, 12. novembra: »Grof Luksemburški«. Red Torek. Sreda, 13. nov.: »Figarova svatba«. Red Sreda. Četrtek, 14. novembra: »Carmen«. Red Premierski.

Mariborsko gledališče

Ponedeljek, 11. novembra: Zaprt. Torek, 12. novembra, ob 20: »Na dan«. Red A. Sreda, 13. novembra: Zaprt. Četrtek, 14. novembra, ob 20: »Na cesaričin ukaz«. Premiera.

...ALI STE ŽE NAROČILI SLOVENČEV KOLEDAR?

Samo še danes je čas!

Ne pozabite poslovni del koledarja!

Mariborske novice čez nedeljo

Maribor, 10. nov. Lovski gonjača po nesreči ustrelil

V studenskem gozdu se je po nesreči sprožila nekemu lovcu lovska puška, ki je zadela 11-letnega delavčevega sina Ivana Kuharja iz Studencev, ki je bil lovem za gonjača, v stegno leve noge. Fanta so morali prepeljati v bolnišnico, da mu bodo vzeli šibre iz noge.

Peš iz Belgrada v Maribor

V Belgradu je bil zaposlen skoro celih 7 let 28 letni natakard Rudolf Bič iz Lukovice pri Kamniku. Ker je bil brez službe in sredstev, se je podal peš na pot iz Belgrada v Maribor. Pri Dupleku pa je omagal in se zaradi slabosti zgrudil, pri tem pa si je poškodoval desno nogo. Vsaj tako je Bič pripovedoval v bolnišnici, kjer se sedaj zdravi.

Stekel pes po Mariboru

Na policijsko stražnico je prišel nek moški javiti, da stekel pes napada v Gosposki ulici ljudi in otroke. Pes je nekemu moškemu raztrgal plašč, drugemu rokavice, če pa je katerega otroka vrgnil, se ni dalo ugotoviti, ker so se otroci razbežali. V Gledališki ulici se je posrečilo vodji stražnice Flakusu dohiteti mrežno in jo ustreliti. Pes je bil mešana volčje pasme, rjavkaste barve, brez znamke. Bil je tudi vse sestradi in sumijo, da je bil stekel, ker so se mu sline cedile iz gobca. Starši, katerih otroci so morda bili vrgnjeni od psa, naj takoj pošljejo otroke k zdravniku. Da-li je bil pes stekel, se bo še točno ugotovilo.

Ukradena in najdena kolesa

Upokojeni železničar Ivan Hobot v Kacjanarjevi ulici je prijavil na stražnici, da se je nekaj dni nahajal pred njegovim stanovanjem moško kolo, katerega lastnik ne stanuje v isti hiši. Ko

lo je znamke »Preziosa«, brez registrirane številke in zato sumijo, da je bilo najbrž je ukradeno. Kolo je bilo oddano na predstojništvu mestne policije. — Gradbeni delovodja Ivan Kováč pa je prijavil, da mu je bilo iz skladišča na Ruški cesti ukradeno kolo znamke »Triumf« in vredno 1300 din. — Ključavničarju Josipu Vogrincu iz Zg. Voličine pa je bilo ukradeno kolo izpred neke trgovine na Aleksandrovi cesti. Lastnik trpi 1000 din škode.

Čigavo je platno?

Uradnica pri mariborski carinarnici Franciška Kastner je izročila na stražnici 12 zavojev platna, ki ga je našla v Einspelerjevi ulici ležati na cesti. V vsakem zavojku je po 36 metrov platna ter se cenil vrednost na 5000 din. Lastniku je platno na razpolago na stražnici II na Aleksandrovi cesti.

S tihotapljenjem ljudi čez mejo se je preživljal

Varnostnim organom in Slovenjgradu je postal sumljiv 19letni krošnjar Nikola Kilič iz okraja Imotski, ki se že dalj časa zadržuje v Slovenjgradu, dobro živi, razpolaga tu in tam z večjimi vsotami denarja, se vozi skoraj vsak drugi dan z vlakom, je lepo oblečen, ne more pa dokazati, odkod ima denar. Nima niti lastne krošnje, niti ne poseduje blaga, s katerim bi krošnjarijal, pa tudi obrtnega dovoljenja nima. Bavi se pa s tihotapljenjem ljudi čez mejo, večina Dalmatincev iz njegovega okraja, in dobi baje od vsakega, ki ga pretihotapi, po 100 din. Priznal je samo, da je pretihotapil 3 Dalmatince. Sumijo, da mu je to poklice ter se samo od tega preživljal. Dobro bi bilo, da bi ga oblasti izgnale, ker ni izključeno, da ima ta možiki še kake druge grehe na vesti.

V slovenski nogometni ligi danes ni bilo presenečenj

Po štirinajstih dneh počitka se je danes začelo tretje pomladno kolo slovenskega nogometnega prvenstva.

V glavnem se tabela v slovenski ligi ni izpremenila. Mesti sta zamenjala le dva kluba: Amater, ki je padel na tretje mesto, Bratstvo pa iz šestega mesta na sedmo mesto.

Kratek pregled iger iz Ljubljane, Maribora, Kranja in Celja nam pove, da so v glavnem zmagali favoriti.

V Ljubljani je SK Ljubljana v lahkoto premagal jeseniško Bratstvo. Največjo zaslugo za ta uspeh ima ožja obramba Ljubljane s srednjim krilcem in prav dobrim golmanom Brunom. Napad v tej sestavi, kot ga ima danes Bratstvo, pa ne bo mogel mnogo opraviiti. Ljubljana je danes dala eno najslabših iger. Če bi pred štirinaj-

stimi dnevi tako igrala proti Amaerju, bi bila utegnena še izgubiti.

Iz Maribora je prišlo majhno presenečenje. Tehnično boljše vigrana enajsterica ISSK Maribora je z dvema goloma razliko odpravila Trboveljane, ki so bili še do nedavna strah in trepet vsem slovenskim ligaškim moštvom. S tem svojim porazom pa si je SK Amater iz Trbovelj najbrže za končno pokopal vsako upanje za prva slovenske nogometne lige.

Huda borba je bila v Kranju. V boj nista posegli samo obe enajsterici SK Kranja in SK Marša iz Ljubljane, marveč tudi občinstvo, ki je vdrlo na igrišče. Poseči je morala celo policija. To ni prav dobro spričevalo. Junak dneva je bil Grintal, ki je Marsovcem dal tri gole. Marsovcem so bili v drugem polčasu v precejšnji premoči.

V Celju je bilo pač tako, kakor je bilo pričakovati. Daleč močnejši Železničarji iz Maribora so s precejšnjo številko odpravili domačine. Olimp je še kar trdno na zadnjem mestu. Najbrž ne bo imel več mnogo priložnosti, da bi se spraval kam bolj na gorko.

Tabela v slovenski ligi bo prihodno nedeljo tale:

1. Ljubljana	10	7	1	2	43:19	15 točk
2. SK Železničar	10	6	2	2	22:9	14 točk
3. SK Amater	10	6	1	3	28:13	13 točk
4. Kranj	9	5	1	3	20:16	11 točk
5. Mars	9	3	2	4	19:18	8 točk
6. Maribor	10	3	2	5	21:27	8 točk
7. Bratstvo	10	3	1	6	18:32	7 točk
8. Olimp	10	1	0	9	9:36	2 točki

SK Ljubljana : SK Bratstvo 4:1 (2:0)

Danes na igrišču Ljubljane ni bilo z Jeseničani vred 500 ljudi. Konjske dirke na hermežanskem stadionu so privalele v šiško marsikatero navdušenega nogometnega podžigalca.

V juniorski predtekmi (Ljubljana: Jadran) je Ljubljana zmagala s 4:0 — po dokaj ležerni igri. Zdi se, kakor bi bile nekaterim najmlajšim stopile preveč v glavo pozitivne kritike iz Zagreba.

Moštvi sta v glavni tekmi nastopili z naslednjima postavama: Bratstvo: Brun, Razinger, Zavrli, Ropret, Janežič, Abram, Sretenovič, Crnobori, Ivanišević. Ljubljana: Rožič, Cegljar, Bertonec, Pupo, Šerčer, Boncelj, Smole, Lah, Jež, Peček, Erber.

Današnja tekma, ki bi bila lahko zanimiva, je potekala — razen nekaterih izjemnih, prav redkih minut — v veliki premoči Ljubljane in v neverjetnem packanju, ki je dolgočasilo in jezilo gledalce. V svoji neveljavi so se končno začeli hudovali celo na sodnika za vsako, še tako brezpomembno malenkost, ki se mu je napak izmuznila. Približi se treba, da je Ljubljana dala danes dokaj medlo, zares slabokrvno partijo — in to kljub temu, da je nasprotnik igral — razen solidne obrambe — izrazito šibko. V napadu se je pri Ljubljani vse sesulo, čim j. k. Še. Stanja statirata na levo krilo, Erber (v drugem polčasu pa Smole) pa na zvezo. Jež se je pomaknil na branilca. Sistem je izginil, posamezniki so se slepo trudili, halji pa so jim nagajali s tem, da so igrali defenzivno in zagrizeno ostajali zadaj, po prismojeni navadi iz tistih časov, ko je moštvo pirtiskal BSK vso igro proti šestnajstercu. Ljubljanski napad je izvedel sicer nekaj prav lepih, pa kakor zlato redkih potez — in še te so navadno usihale v zadnji fazi, ko bi jih bilo treba izkoristiti. Moštvo je igralo mlačno, nikomur se ni bogve kaj ljubilo. Še najbolj ambiciozni so bili Smole, Šerčer in Lah.

Bratstvo ima prav dobro obrambo, zanesljivo centerhalfo, dokaj spretnega centerfora in pripravno krilo, ki je dobro spravilo naprej vse, kar je dobilo, čeprav so nanj letele pikre, povsem neutemeljene in na napačnega naslovljene »prislovice«. Njihov nogomet je čvrst, pa zazdaj še nekoliko preprost, neizdelan. Marna danes ni postavili, mesto njega je nastopil Janežič, ki pa ga je — še ne povsem »stari« — Boncelj spraval vsako pot, kadar sta prišla skupaj, z dnevnega reda.

Goli so padali v temle redu: v 15 min. je Lah s krasnim strelom s 25 m zabil 1:0 za Ljubljano. V 17 min. je Smole na Erberjev center z glavo sijajno povišal na 2:0. V drugem polčasu je Lah v 4 min. od blizu postavil 3:0, v 18. min. pa je Peček dal za Ljubljano zadnji gol — 4:0. Po tem голу je Ljubljana močno popustila, Bratstvo je nekaj časa napadalo. Vendar pa je častni gol za goste padel povsem nepričakovano, ne kot plod jeseniškega pritiska, ampak kot po Sretenoviču prisenbo izrabljena lahkomišelnost ljubljanskih branilcev. Sretenovič je v 23 min. znižal na 4:1. Tako je tudi ostalo, dasi je bilo prilik za spremembo še precej — neglede na tiste, ki so

v tej nezanemljivi in kvalitetno obojestransko šibki igri ostale neizkoriščene.

Sodnik g. Ehrlich je sodil zanesljivo, čeprav se mu je tu pa tam izmuznila kakšna malenkost.

Kranj : Mars 4:3

Danes je bila v Kranju nogometna tekma med gornjima kluboma. Obe moštvi sta se takoj v začetku spoprijeli z vsem elanom. Kmalu je prišlo do knouckautiranja Božiča po Marsovcem vratarju. Sledila je zelo ostra igra. Kranj je nastopil v postavi: Srakar, Zitnik, Martelanc, Vreček, Baumkirchner, Malec, Kokl, Božič, Grintal, Djukič, Privšek. Marsovo moštvo pa je bilo sestavljeno takole: Pavlica, Slanina, Prijatelj, Avsec, Sočan, Zupanc, Humer, Zigon, Hassl, Perko, Doberlet. Kranjčani so bili v prvem polčasu v precejšnji premoči. Streljali so na splošno več. V 15. minuti krilo poda, Grintal strelja, 1:0 za Kranj. Kranjčani so večkrat pred Marsovim vrati, toda vse gre mimo. Mars napada. Zigon postavi v 32. minuti 1:1. Grintal dobi žogo, poda Koklu, Kokl centrira in Grintal postavi v 36. minuti 2:1 za Kranj. V 40. minuti Grintal prodre in strelja 3:1 za Kranj. Takoj potem pa po krilu Kokl postavi 4:1 za Kranj. V 43. minuti pride od prostega strela proti Kranju. Kranjčani napravijo zid, Zigon strelja. 4:2 za Kranj. Pri tem pride zaradi Hassla, ki se je zaletel v zid, do pretepa med Hasslom in Privškom. Sodnik je oba odstranil z igrišča. Pri tem so vdrli gledalci na igrišče. Hassl je bil korajžen in je skočil med občinstvo, kjer je prišlo do pretepa. Prišla je kranjska policija in napravila red, da se je mogla igra nadaljevati. Drugi polčas so Marsovi intenzivneje igrali in napadali večkrat. Kranjski napad je čisto popustil. Marsovi nevarno prodirajo. Perko strelja čez prečko. V 23. minuti postavijo Marsovi rezultat 4:3, ki se do konca igre ne spremeni. Kranjčani imajo nekaj kotov več proti Marsu, toda nobenega ne izrabijo. Igra gledalcev, ki jih je bilo okrog 500, ni mogla zadovoljiti. Sodil je g. Presinger iz Celja.

ISSK Maribor : SK Amater 4:2

Prvi nastop jesenskega prvaka SNZ je vzudil v Mariboru veliko zanimanje. Na stadionu ob Tržaški cesti se je zbralo okrog 500 ljudi, ki so bili priče zanimive in delj časa prav napete borbe. Trboveljčani so v prvem delu igre navzlic nadmoči Maribora pokazali nekaj lepih potez, v splošnem pa so nudili povprečno igro. Imajo pa nekaj zelo dobrih moštva. Posebno levi branilec je bil stebel moštva. Popularni vratar Plaznik (junior reprezentance Slovenije) je rešil moštvo hujšega poraza. Maribor je tokrat podal lepo kombinacijsko igro in je imel skoraj ves čas veliko premoč.

Kratek potek igre: Že takoj v začetku je moral Plaznik stopiti v akcijo. Tudi Marguč ima delo. V 5. minuti je podal Wesnauer idealno Vodebu, ta pa je zastrelil. Maribor ima mnogo več od igre, toda tudi zrele pozicije napad zastrelja ali pa postane žoga plen trboveljskega vratarja. V 23. minuti prenese Miloš z desnega krila, Janžekovič je na mestu in doseže prvi gol za Maribor. V 34. minuti Wesnauer preteče halfa in poda Veleju žogo na nogo. Ta ostro strelja in poviša rezultat na 2:0. Gostje se samo branijo. Že v 36. minuti je Miloš pri žogi. Lep center spremeni Vele v tretji gol za domače. Nesporazum v obrambi Maribora prinese gol za Amaterja. V 43. minuti je stanje 3:1 za Maribor.

Takoj v začetku drugega polčasa so Amaterji v napadu in zaradi zmede pred vrati Maribora dosežejo v 3. minuti gol. Stanje 3:2 za Maribor. Takoj nato pa ima spet Maribor igro v svojih rokah. Wesnauerjev ostni strel lepo ubrani Plaznik, ki

Uspele konjske dirke na stadionu ŽSK Hermesa

Včeraj so bile pod pokroviteljstvom bana dr. Natlačenca velike konjske dirke, ki jih je priredilo Kolo jahačev in vozačev v Ljubljani. Na stadionu ŽSK Hermesa se je zbralo več kot 6000 ljudi. Divizionarja je zastopal general F. Janež, centralo kasaških društev pa njen podpredsednik F. König iz Celja. Dirkališče je bilo odlično pripravljeno, saj so ga valjali v ta namen več kot deset dni. Število prijavljenih dirkačev je bilo precejšnje. Današnja dirka je bila samo prvi del te prireditve, v torek ob sedmih zvečer pa bo ob električni razsvetljavi sledil še drugi del.

Prva točka prireditve je bila internacionalna kasaška dirka za nagrado 4000 din. Vozilo je sedem tekmovalcev. Prva je prišla na cilj Salta, šestletni rjavi konj, last Ivana Krušiča, v času 2:40 min. Druga je bila sedemletna rjava kobila »Krkac«, ki jo je vodil Stajja Bijenik v času 2:41. Tretja pa je bila 11letna bela kobila Tilde K. v času 2:45.

Druga točka je bila velika dirka Slovenije za nagrado bana dr. Marka Natlačenca v znesku 1000 din. Prva je bila Mojca, triletna lisasta kobila Ivana Lipeja s časom 3:43. Drugi je bil šestletni konj Egon, last Krušiča, s časom 3:45. Palestra, triletna rjava kobila, last Franca Herica, je bila tretja.

V tretji točki je nastopil oddelek ljubljanske policijske konjenice v galopu in sicer brez izenačenja teže na progi 1200 m. Prvi izmed šestih tekmovalcev je bil nadzornik Hudales, ki je dobil za zmago posebno darilo, pa tudi drugi stražniki so se dobro držali.

Za tem je sledil drugi heat internacionalne kas. dirke. Na cilj je prišla v krasnem teku kobila Tilde K. Ker je pri prvem heatu zmagala Salta, v drugem Tilde K., je bil potreben zato še tretji heat, ki naj bi z drugo zmago med njima odlo-

ima zaporedoma priliko, da se izkaže. V 12. minuti zamenjata mesti Miloš in Wesnauer. Slednji krasno poda na sredino. Vele pametno preskoči žogo in prosti Vodeb neubranljivo zabije gol. 4:2 za Maribor. Sodil je g. inž. Mrdjen iz Ljubljane.

Železničar : Olimp 5:0

Moštvo Železničarja je danes zaslužno zmagalo. Gostje so predvajali dobro tehnično igro in so se v kombinaciji ter startu izkazali za hudega nasprotnika. Olimp je igral poštvalno, tehnično pa Celjani niso bili dorasli nasprotniku. Napad je igral brez sistema, zlasti slaba je bila kril-ska vrsta. Na mestu je bila le ožja obramba z vratarjem, ki je preprečil še večji poraz.

Kratek potek igre: V prvem delu je igra valovala s polja na polje, a nobena stran ni znala izkoristiti številnih lepih prilik. Tik pred koncem prvega polčasa se je levemu krilu Železničarja, Salekarju, posrečilo zabiti prvi gol.

Po odmoru je bila premoč gostov vedno bolj očitna. V 14. minuti je Lešnik iz gneče povišal na 2:0. V 17. minuti je prišel do žoge po lepi kombinaciji Pocač in z lepim strelom potresel mrežo Olimpa. Olimp je popolnoma popustil. Železničar je bil odslej neprestano v napadu. V 33. minuti dobi žogo spet Lešnik. 4:0. Tik pred koncem je Lešnik zabil svoj tretji gol in postavil končni rezultat 5:0 za Železničarja. Sodil je zagrebški sodnik g. Kranjc. Občinstva je bilo zelo malo.

Svoboda : Korotan 2:0

Grafika : Jadran 2:1

Hermes jun. : Svoboda jun. 6:1

Mladika jun. : Grafika jun. 4:1

Hrvaška liga:

Gradjanski : Sašk 3:1

Concordia : Železničar 4:0

Bačka : Slavija (O) 1:1

Hašk : Slavija (Varaždin) 1:0 (0:0)

Hajduk : Split 1:1

Srbska liga:

Belgrad : Jugoslavija : Bata 2:0

BSK : Gradjanski (S) 2:1

Pančevo : Jugoslavija : Vojvodina 2:0

Subotica : Žak : Jedinstvo 1:0

Sarajevo : Slavija : Bask 3:3

Tabela v srbski ligi

1. BSK	10	8	1	1	33:10	17 točk
2. Jugoslavija	10	6	1	3	21:13	13 točk
3. Jugoslavija (Jabuka)	10	4	2	4	19:21	10 točk
4. Gradjanski (Skojple)	10	4	2	4	18:22	10 točk
5. Žak (Subotica)	10	4	2	4	16:25	10 točk
6. Bata (Borovo)	10	4	1	5	16:15	9 točk
7. Vojvodina	10	3	3	4	18:20	9 točk
8. Slavija (Sarajevo)	10	2	4	4	27:25	8 točk
9. Jedinstvo	10	3	2	5	12:18	8 točk
10. Bask	10	1	4	5	13:25	6 točk

Radio

Program radio Ljubljana

Ponedeljek, 11. novembra: 7 jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45 — 12 Pisan polje — židane volje (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Opoldanski koncert RAO, ork. — 14 Poročila — 18 Dnevno zdravstvo (g. dr. Anton Breclji) — 18.20 Razigrani utripi (plošče) — 18.40 Naši kamnolomi (dr. L. Dolar-Mantuani) — 19 Napovedi, poročila — 19.25 Nac. ura — 19.25 Nac. ura — 19.30 Hudomušnosti (g. Fr. Lipah) — 20 I. koncert »Ujme« (prenos iz vel. filharm. dvorane). Izvaj. ga. Marta Osterc-Valjalo. Slovenska mladinska klavirska glasba — 21.30 Pevski zbor Grafika (plošče) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Radostni zvoki (Rad. ork.) — Konec ob 23.

Torek, 12. novembra: 7 jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45 — 12 Bolgarski odmevi (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Opoldanski koncert RAO, ork. — 14 Poročila — 14.15 Poročila — 14.15 Šolska ura: Kramljanje z mladino (g. Miroslav Zor) do 15 — 18 Vsakega malo (plošče) — 18.40 Začetki krščanstva v kusiji (g. Fr. Terseglav) — 19 Napovedi, poročila — 19.25 Nac. ura — 19.30 Vzgojna posvetovalnica (ga. Vida Peršuh) — 20 Godbe na pihala (plošče) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Duer: orglice in harmonika (g. Fr. Petan in A. Stanko).

Drugi programi

Ponedeljek, 11. nov.: Belgrad: 21.10 Violina — Zagreb: 20.30 Filh. koncert — Praga: 19.30 Ork. koncert — Sofija: 20 Simf. koncert — Berniunster: 20.50 Izseljenska oddaja — Budimpešta: 19.20 Ork. koncert — Stockholm-Hörby: 19.30 Vojaška godba; 21 Kabaret — Ital. postaje: 20 Simf. koncert — Sottens: 20 Zabavna glasba.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovenščini — YUF (19.69 m): 0.30 Poročila v slovenščini za južno Ameriko — YUG (19.69 m): 3.30 Poročila v slovenščini za Severno Ameriko

Prijateljski dvoboj med mariborskim pekovskim SK in SK Radina (Zagreb)

Rezultat 3 in pol : 3 in pol

Maribor, 10. nov.

Danes dopoldne je bil v Unionski dvorani prijateljski dvoboj rokoborcev v grško-rimskem stilu med gornjima nasprotnikoma. Zanimanje za to prireditve je bilo zelo veliko. Borbe same kot take so bile zelo zanimive in napete, posebno v lahkih kategorijah. Tehnični rezultati so sledeči:

Bantam kategorija: Staroveški (SKR) : Seibert (PSK). Prvi je zmagal s tušem v 10. minuti. Gost iz Zagreba je bil tehnično boljši.

Perolaska kategorija: Tudi v tej kategoriji je zmagal Zagrebčan Dekort proti žilavemu Jezerniku od PSK v 3. minuti s tušem.

Lahka kategorija: Domačin Kozič od PSK je prinesel prvo zmago za Maribor. S tušem je premagal v 4. minuti Lumpaka.

Velter kategorija: Drugo zmago za Maribor je prinesel Savorić od PSK, ki se je boril proti Bedjanecu od SKR. Po precej napeti borbi ga je v 7. min. tuširal.

Srednja kategorija: Gost iz Zagreba Dokič je premagal po točkah Skrofiča.

Polteška kategorija: S precejšnjo napetostjo se je pričakoval izid borbe Mariborčana Fišerja proti Zagrebčanu Haložanu. Po 16 minutni napeti borbi je Fišer tuširal Zagrebčana.

Teška kategorija: Spoprijela sta se dva državna reprezentanta, in sicer Mariborčan Ivan Pirher in Gerovac iz Zagreba. Ta borba je bila odločilna za zmago enega ali drugega kluba. Vendar se pa Pirhirju ni posrečilo svojega rivala premagati in je ta tekma končala po 20 minutah neodločeno, tako da je končal prijateljski nastop rokoborcev neodločen s 3 in pol : 3 in pol. Tekme je sodil ss. g. Sapec, član SSK Maratona iz Maribora v popolno zadovoljstvo obeh strank.

Gozdni tek ASK Gorenjca

Jesenice, 10. nov.

Alpinski sportni klub »Gorenjec« je izvedel danes svoj drugi gozdni tek. Proga je dolga približno 3 km in dosti težka. Sla je po južnem pobočju Mirce in je imela dosti padcev kakor tudi vzponov. Startalo je 17 članov agilnega »Gorenjca«. Start je bil ob pol 10 izpred Krekovega doma. Zmagal je znani smučar Joško Bertonec v času 13.38. Drugi je bil Alojz Ravnikar, tretji Rado Ravnikar, četrti pa Oton Hafner.

Heim in Novak sta odšla k vojakom

K vojakom sta odšla, da odslužita dijaški rok, dr. Heim in dr. Novak. Naši reprezentanci se bo močno poznala dosotnost znanega alpinskega tekmovalca dr. Heima.

Murska Sobota

Javna kuhinja v Soboti. Na zadnji občinski seji je bilo sklenjeno, da se v Soboti ustanovi javna kuhinja, ki bo namenjena siromašnim otrokom in delavcem in ljudem. Preračunano je, da bi v javni kuhinji nahranili dnevno okrog 300 oseb. Za vse to bi stroški znašali za dobo 4 mesecev okrog 200.000. Ker pa občina v ta namen nima predvidenih denarnih sredstev, namerava izvesti akcijo za zimsko pomoč. Pri tej akciji bo veljalo načelo: kdor več ima, naj več da. Po tem načelu, ki je popolnoma pravilno, bodo največ prispevali za siromašne meščane soboški premožni krogi. Upamo, da se bo to načelo tudi praktično uveljavilo, saj je soboških meščanov precej pravežkih. Občina pa je s tem sprožila zelo hvalno misel, ker bodo tudi siromaki deležni v zimskem času tople hrane.

Iz mlina so kradli žito. V zadnjem času je tudi žito postalo zelo priljubljen predmet ne samo kruhaželjnim, temveč tudi tatovom. V Bakovih so pri posestniku in mlinarju Jožetu Lukaču iz zaklenjenega skladišča odnesli okrog 1500 kg žita. Dolgo časa niso tatovom prišli na sled, končno pa je preiskava ugotovila, da sta žito odnašala in prodajala domača hlapca.

Občni zbor pevskega društva »Zarja« v Soboti

Pretekli teden je pevsko društvo Zarja imelo redni občni zbor. Na občnem zboru je bil izbran odbor, kateremu predseduje prof. Potokar, podpredsednik upravnik pošte g. Vutkovič, tajnik g. Pevec in blaginjičarka gđ. Zmavčeva. Prvi pevovodja ostane dosedanj pečovodja sodnik g. Grm, drugi pevovodja pa prof. Močan.

Zbor Zarje je v letošnjem letu priredil več koncertov v Soboti in v drugih krajih Slovenske Krajine. Gostovali so tudi v Gornji Radgoni in Slatini Radenci. Povsod je zbor pokazal odlično pevsko sposobnost in slovenska narodna in umetniški pesem je navdušila ter osvojila poslušalce. Prav poseben slovensko narodni in kulturno-umetniški pomen pa ima zbor Zarje na skrajnem vzhodnem delu slovenske zemlje, kjer je še posebno potrebno slovensko pesem poživeti. Težka, vendar hvalna je naloga zbora, ki naj ponese slovensko pesem širom Slovenske Krajine. Požrtvovalnemu delu zbora čestitamo!

Ptuj

Prometne razmere v Ptuj. Človek, ki je količ kaj varen pravilne hoje, izogibanja, vožnje in postavljanja vozil, se kar začudi, ko vidi, kako je vse to v našem mestu neredno in neurejeno. Ker so nekatere ulice ozke, kakršne je imel pač še stari Ptuj, bi se pravilnemu prometnemu redu morala posvečati še večja pažnja. — Avtomobili, kolikor je domačih, menda sploh ne znajo dajati voznih znamenj. Vemo, da so ta znamenja različna, če naj vozi avto naravnost, na desno ali na levo. Tega pa v Ptuj ne opazite ali vsaj zelo redkokdaj. Zato često človek na takem ovinku bega sem ter tja, po krivdi avtomobilista, ki ne ve dati pravega znamenja, nazadnje pa še za las manjka, da ne pride pod vozilo. Čeprav je Ptuj bolj podeželsko mesto, bi se vendar pravilen red moral uvajati in zahtevati. V ozkih ulicah, kakor so Maistrova in Krempljeva, stojijo avtomobili in vozovi često po več ur, da ostaja za promet kvečjemu še kaka dva metra prostora. Kako naj teče promet v redu v obe smeri na tako ozkem prostoru? Kolesarji vozijo največ po sredini ceste, kakor da bi ob straneh ceste ne bila za vožnjo. Če tako vzamemo, so res nekatere ptujске ulice in ceste take, da je treba zločede in glavo pustiti doma, če človek noče, da bo vse skupaj izgubil. Tudi med pešci so zelo redki taki, ki vedo, da je treba hoditi desno in se višjim osebam izogibati s pločnika. — Za pravilen red naj bi pristojni organi vsaj avtomobiliste naučili pravega prometnega reda!